

Ian McEwan: Na Chesilské pláži

McEwanova obdivuhodná novela *Na Chesilské pláži* (*On Chesil Beach*, 2007) vychází česky - v původním překladu Ladislava Šenkyříka - podruhé, nyní při příležitosti nedávného uvedení stejnojmenné filmové adaptace (režie Dominic Cooke, 2017) do české kinodistribuce. ...



Ian McEwan: Na Chesilské pláži

Odeon, 2018

Překlad: Ladislav Šenkyřík

[Ian McEwan](#) (*1948), držitel prestižní Man Bookerovy ceny (do užší nominace se dostala i recenzovaná kniha), se sám ujal sepsání filmového scénáře. Přes jistou působivost filmu má však knižní zpracování, pokud jde o estetické kvality, přece jen navrch.

Už modernisty oblíbený rámeček jednoho dne využil McEwan k delikátní drobnokresbě mladého manželského páru vpředvečer, během a po svatební noci. Píše se rok 1962 a o nadcházející sexuální revoluci nemá v puritánské Anglii tehdy nikdo ani tušení. Nadějná hudebnice Florence postupuje při svatební noci podle jisté sexuální příručky, jejíž anatomický jazyk ji ovšem odpuzuje. McEwan se tu kromě jiného dotýká klíčové otázky, nakolik se jazyk samotný a jeho užívání vpisuje do našeho prožívání a chápání; strach z vlastní tělesnosti totiž není u Florence ničím jiným než odporem k danému jazyku sexuality. Její manžel Edward, historik zaznamenávající si společné „dějiny doteků“, není v otázce sexu o nic zběhlejší; proto čtenáře nepřekvapí, že svatební noc skončí katastrofálně.

I přes místy nevyhnutelně groteskní tón přistupuje McEwan ke svým postavám nanejvýš citlivě. Zvláště mistrovská je orchestrace hlasu vypravěče a celkový kompoziční plán: vševědoucí vypravěč zaznamenává nejjemnější záchvěvy nejistoty a očekávání postupně z perspektivy obou protagonistů, pomocí volně asociačních průhledů seznámí čtenáře detailně i s jejich minulostí, rozdílnými povahami a sociálním zázemím; v tomto fluidním, rozkládaném pojetí času jako by všechny prožité minulé události fatálně formovaly prožívanou přítomnost.

Ta graduje v závěrečné, výrazně dialogické scéně na pláži, v níž se Florence s Edwardem zahrnují výčitkami a navzájem obviňují ze selhání. Ironicky jim při tom nezpívá – jak se domnívá Florence – slavík, tradiční literární motiv lásky, nýbrž – jak ji opraví Edward – kos. Na rozdíl od námořníků schopných se orientovat podle oblázků na pláži není nezkušený pár s to určit svou polohu ve vztahu k sobě – navzdory nepochybné lásce, která je společně váže. Tímto složitým, komplexním nadhledem však disponuje jedině čtenář novely – a právě v tom tkví její hlavní literární kouzlo a celá její životní tragičnost.